

ЛІТЕРАТУРА:

1. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права
2. Сімейне право: підручник. За заг. ред. В. А. Кройтора та В. Ю. Євко ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. 512 с.
3. Сімейне право України: підручник. За ред. А. О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с

Вотчал Олексій Вікторович,

*студент 3 курсу факультету прокуратури та слідства
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права
Павлова В. Г.*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРЕДМЕТА ДОГОВОРУ КОНТРАКТАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

В цілях налагодження взаємозв'язків в секторі закупівлі сільськогосподарської продукції у виробників, учасники укладають договір контрактації сільськогосподарської продукції. Оскільки предмет договору відповідає саме істотним умовам, то його потрібно окреслити та відокремити від об'єкта. Зараз договірні правовідносини контрактації керуються засадами Цивільного кодексу України та Господарського кодексу України.

Дефініція подібних угод фіксована ч. 1 ст. 713 Цивільного кодексу України. Відповідно до угоди контрактації, сторона договору, а саме – виробник сільськогосподарської продукції, бере на себе обов'язок виготовити продукт відповідно до угоди та віддати у володіння заготівельникові, тобто контрактанту або призначеному одержувачеві; в свою чергу контрактант має обов'язок прийняти та сплатити сільськогосподарську продукцію за визначеними цінами згідно домовленості та умов угоди.

Нормами законодавства не зафіксовано принципів саме про предмет подібної угоди. На одному рівні з предметом договору слід окреслити й об'єкт, тому що, це саме ті умови, за допомогою яких угоду контрактації можливо відокремити від суміжних – як приклад може слугувати договір поставки або договір купівлі-продажу. Отож,

предметом юридичного врегулювання являються суспільні правовідносини, які з'являються між сторонами: виробником сільськогосподарської продукції та заготівельником [3, с. 88].

Виробник повинен виготовити окреслену угодою продукцію (зазначеного виду, сорту, кількості, якості тощо) та віддати у володіння контрактанту або призначеному одержувачеві. Тобто, суть предмету угоди контрактації – являється виготовлення та майбутнє передавання сільськогосподарської продукції. Відповідно до формулювання, договір укладається по відношенню майбутньої продукції, яка буде вирощуватися або виготовлятися в умовах сільського господарства після укладення угоди. Контрактант має обов'язок прийняти відповідну продукцію та сплатити її відповідно до ціни угоди. Згідно ч.2 ст. 272 Господарського кодексу України, заготівельник повинен допомагати виробникові у виготовленні визначеної договором продукції.

На думку Х. Марич, зобов'язання заготівельника сприяти виготовленню сільськогосподарської продукції не являється складовою предмету угоди контрактації сільськогосподарських товарів, тому що, процес вирощування перебуває поза межами договірних правовідносин. Заготівельника цікавить лише кінцевий продукт та результат, а не виробничий процес продукції, хоча сільськогосподарський виробник для одержання закріпленої в угоді продукції за кількістю та якістю має додержуватися відповідних специфічних технологій вирощування, способів та засобів тощо [3, с. 88].

О. С. Йоффе вирізняє юридичний об'єкт як відповідне поводження зобов'язаних індивідів та матеріальний об'єкт – речі або інші блага, на які скероване поводження сторін договору [4, с. 62–63]. Щодо об'єкту договору контрактації – це сільськогосподарська продукція, котру виробник має виготовити та в майбутньому віддати у власність контрактанту або призначеному одержувачеві. Відповідно до дефініції угоди контрактації сільськогосподарської продукції учасник угоди (виробник) зобов'язаний прямо реалізовувати виробництво агропродукції. Реалізовуватися за договором контрактації може виключно продукція, яка була виготовлена та вирощена самим виробником.

Як визначає В. Є. Єрмоленко, до сільськогосподарської продукції потрібно зарахувати абсолютно всю сиру продукцію культурного рослинництва, тваринництва та рибництва, яка являється результатом агротехнічної роботи, та її продукти первинної переробки що виконується особисто виробником. Первинна переробка продукції

характеризується як удосконалення та покращення якості виготовленої продукції, але яка ще не готова до практичного споживання та вимагає майбутньої промислової переробки [4, с. 61].

Х. Марич зауважує, що об'єктом договору контрактації являється як сира сільськогосподарська продукція так і така, з якою вже відбулася первина обробка для поліпшення якості та покращення збереження. Укладаючи угоду контрактації, суб'єкти заздалегідь можуть завбачувати потребу первинної переробки такої продукції на підприємстві виробника його засобами та силами [3, с. 88–89].

А. Мартинюк бере до уваги, що вже перероблена сільськогосподарська продукція так само може являтися об'єктом договірних правовідносин із зауваженням певних компонентів: насамперед, переробка продукція повинна виконуватися на приватних чи орендованих потужностях учасника угоди (виробника); переробка повинна бути мінімальною, обмеженою та виключно без додавання іншої не сільськогосподарської продукції [4, с. 83].

Відповідну дефініцію сільськогосподарської продукції Цивільний кодекс не включає, але визначення є в різних нормативно-правових актах. Прикладом, може слугувати ст. 1 Закону України «Про безпечність та якість харчових продуктів» де визначено, що сільськогосподарська продукція – це сільськогосподарські харчові продукти тваринного та рослинного походження, які призначені для споживання людиною у сирому або переробленому вигляді як складові для їжі [5].

Варто зазначити, що в пп. 14.1.234 Податкового кодексу України визначення дефініції сільськогосподарської продукції охарактеризований більш широко, а саме, сільськогосподарська продукція (товари) – товари, що підпадають під визначення груп 1-24 УКТ ЗЕД, якщо при цьому такі товари вирощуються, відгодовуються, виловлюються, збираються, виготовляються, виробляються, переробляються безпосередньо виробником цих товарів (продукції), а також продукти обробки та переробки цих товарів (продукції), якщо вони були придбані або вироблені на приватних власних або орендованих потужностях (площах) для продажу, переробки або внутрішньогосподарського споживання.

Якщо брати до уваги окремо список сільськогосподарської продукції, то законодавчо він закріплений лише в «Переліку видів сільськогосподарської продукції, яка ввозиться на митну територію України як сировина для подальшої переробки» від 07.05.2004 року. Але

переліченою в документі продукцією обмежуватися не варто, діє вільний та самостійний вибір домовленостей та угод договору, що фактично значить, що суб'єкти на особистий розсуд обирають та формулюють предмет та умови, так само як і ціну договору.

Отже, договір укладається по відношенню майбутньої продукції, яка повинна вирощуватися або виготовлятися в умовах сільського господарства після укладення договору. Дякуючи цій своєрідності відмежувати договори контрактації від суміжних правовідносин, які оформляються звичайними угодами поставок або купівлі-продажу стає доволі легко. Цілком згоден з думкою Х. Марич, відповідно до якої на законодавчому рівні потрібно роз'яснити, що предметом подібних угод являються правовідносини з приводу реалізації сільськогосподарських товарів та належні дії суб'єктів, водночас об'єктом угоди залишається вирощена та виготовлена в майбутньому суб'єктом угоди сільськогосподарські товари як сира, так і така, що пройшла відповідну переробку на приватних або орендованих потужностях виробника [3, с. 89]. Як підсумок можна визначити, високе наукове та практичне значення має дослідження предмету подібних договорів контрактації, тому що відсутність певних норм в законодавстві створює перешкоди можливості гідного захисту прав суб'єктів. Швидке вирішення зазначених питань шляхом їх чіткого цивільно-правового врегулювання утворить належне правове поле для налагодження подібних відносин.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18–22. Ст. 144.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356.
3. Марич Х. Договір контрактації сільськогосподарської продукції. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 3. С. 87–92.
4. Єрмоленко В. Є. Сільськогосподарська продукція як аграрно-правова категорія. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. № 6. С. 58–61.
5. Мартинюк А. Об'єкт та предмет договору контрактації сільськогосподарської продукції. *Національний юридичний журнал: теорія та практика*. 2016. № 1. С. 81–85.